

Granskning av bokslut och årsredovisning

2023-12-31

Rapport

Region Gotland

KPMG AB

2024-04-18

Antal sidor 8

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
1.1	Årsredovisningens räkenskaper	1
1.2	God ekonomisk hushållning	1
1.3	Balanskravsresultat	1
1.4	Rekommendationer	1
2	Bakgrund	2
2.1	Syfte och revisionsfrågor	2
2.2	Avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Metod	3
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Årsredovisningens räkenskaper	5
3.1.1	Bedömning	6
3.2	God ekonomisk hushållning	6
3.2.1	Bedömning	7
3.3	Balanskravsresultat	7
3.3.1	Bedömning	8

1 Sammanfattning

Vi har av Region Gotlands revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2023. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om regionens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Nedan följer en sammanfattning av granskningens bedömningar och rekommendationer.

1.1 Årsredovisningens räkenskaper

Utifrån vår genomförda granskning av årsbokslutet har vi gjort följande noteringar som påverkar vårt yttrande:

- Regionen har per 2023-12-31 redovisat samtliga leasingkontrakt kopplat till lokaler som operationell leasing utan att ha gjort en bedömning om vissa av dessa ska redovisas som finansiell leasing vilket skulle kunna ha haft väsentlig påverkan på räkenskaperna.
- Gotlands Energis inrapporterade bokslut har inte varit föremål för revisorsgranskning och därmed har kan vi inte uttala oss om de sammanställda räkenskaperna.

1.2 God ekonomisk hushållning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet. Det innebär att resultatet inte är förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2023

1.3 Balanskravsresultat

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Vi bedömer att de synnerliga skäl som åberopas i årsredovisningen, för att inte reglera det negativa balanskravsresultatet, inte är väl motiverade och därmed beaktas inte kravet om god ekonomisk hushållning.

1.4 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- Genomföra en bedömning av samtliga väsentliga hyresavtal för att identifiera finansiella leasingförhållanden
- Stärka målstyrningen samt den ekonomiska styrningen av verksamheten

2 Bakgrund

Vi har av Region Gotlands revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2023. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Regionens revisorer ska enligt 12 kap. kommunallagen (2017:725) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska vid granskning av årsredovisning pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisorernas revisionsberättelse.

Från och med den 1 januari 2023 ska årsredovisningen granskas enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Standarden ska tillämpas av de sakkunniga som utför räkenskapsrevision på uppdrag av förtroendevalda revisorer i kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund.

Standarden består av:

- Ramverk
- Anvisningar för tillämpning i kommunal räkenskapsrevision av International Standards on Auditing (ISA) samt International Standard on Review Engagements (ISRE 2410) inklusive tillämpningsanvisning för granskning av drift-och investeringsredovisning (enligt ISA 501)
- Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper
- Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse

Följande moment regleras inte av standarden utan tillkommer, i enlighet med SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022:

- Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i årsredovisningen är förenliga med verksamhetsmålen samt de finansiella målen.
- Bedömning om regionen efterlever balanskravet samt eventuellt åberopande av synnerliga skäl omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om regionens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen av årsredovisningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av regionens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?
- Är förvaltningsberättelsens lagstadgade delar förenliga med årsredovisningens övriga delar?

- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?
- Har sammanställda räkenskaper konsoliderats i enlighet med LKBR?
- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Efterlever regionen balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

2.2 Avgränsning

Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2023-12-31. Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKR:s God revisionsred i kommunal verksamhet 2022.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat dennes bedömning av regionen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan regioner och verksamheter.

2.3 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende årsredovisningens räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningsred, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning bygger vår bedömning även på:

- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.4 Metod

Granskningarna har genomförts genom bland annat:

- Processgenomgång
- Stickprov och andra urvalsmetoder
- Dataanalys
- Kartläggning av IT-miljön
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Avstämning mot redovisningsregelverk
- Granskning av interna kontroller som är av relevans för upprättandet av de finansiella rapporterna
- Verifiering av årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna

Revisionens faser kan kategoriseras i Planering, Genomförande och Rapportering.

I planeringsfasen har vi haft inledande genomgång av villkoren för uppdraget, fastställande av vilka dokumentationskrav som finns, vem som bär ansvaret vid oegentligheter samt kommunikationen under revisionens gång. En viktig del i

planeringsfasen är att identifiera risker, värdera riskernas utifrån allvarlighet och sannolikhet samt att identifiera lämpliga granskningsåtgärder.

Genomförandefasen har omfattat fortsatt planering då den interna kontrollen som har översiktligt granskats och de iakttagelser som gjorts i samband med denna granskning har beaktats i granskningen av årsbokslutet. Granskningen av den interna kontrollen tar sin utgångspunkt i kundens processer, bedömningar i redovisningen och finansiella ramverk. Förståelsen för de väsentliga processerna har dokumenterats och en bedömning kring risken för oegentligheter har gjorts. Vidare utgör IT-miljön en viktig del av regionens verksamhet och en dokumenterad förståelse kopplat till detta område har ingått som en del av den interna kontrollen. Vi har skaffat oss en förståelse för den interna kontrollen för att identifiera lämpliga granskningsåtgärder men inte för att uttala oss om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

En revisionsstrategi har bestämts utifrån den inledande planeringen och den förståelse som skaffats i samband med granskningen av den interna kontrollen. Andra delen av genomförandefasen har omfattat inhämtande av revisionsbevis genom granskning och dokumentation av:

- Balans och resultaträkning
- Närståendetransaktioner
- Sammanställda räkenskaper
- Drift- och investeringsredovisningen
- Förvaltningsberättelse

Som en del i den avslutande fasen har vi inhämtat ett skriftligt uttalande enligt ISA 580. Det har inhämtats från de tjänstepersoner som har uppdraget att verkställa bokslutsprocessen och den interna kontrollen i regionens redovisning, system och rutiner.

Granskningarna avser regionens årsredovisning som avgetts av regionstyrelsen den 2024-03-27.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomiavdelningen.

3 Resultat av granskningen

Nedan redogörs för resultatet av granskningen och de noteringar som gjorts i samband med denna.

3.1 Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

Vi har inom vår granskning gjort följande noteringar som påverkar vårt yttrande:

Redovisning av leasing

Leasingavtal skall enligt RKR:s rekommendation delas upp i finansiella och operationella leasingavtal.

Ett leasingavtal klassificeras som ett finansiellt leasingavtal, om det innebär att den framtida servicepotential eller ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren.

Finansiella leasingavtal skall enligt rekommendationen redovisas som en anskaffad tillgång i balansräkningen och kommande hyresbetalningar redovisas som en leasingskuld. Hyreskostnaden i resultaträkningen ersätts med kostnad för avskrivning och en finansiell kostnad för den implicita finansieringen. Syftet med redovisning enligt rekommendationen är att skapa jämförbarhet mellan regioner och kommuner oaktat om regionen lånefinansierat anläggningstillgångar eller valt att hyra de och på så sätt finansiera anläggningen.

Operationella hyresavtal redovisas som hyreskostnad i resultaträkningen vartefter hyreskostnaden uppstår.

Det nyckeltal som primärt påverkas av valet av redovisning av leasingavtal är regionens soliditet.

Region Gotland redovisar med undantag för fordonshyror samtliga hyresavtal som operationella hyresavtal. Regionen har inte genomfört en bedömning av regionens övriga leasingavtal. Som en konsekvens av att regionen inte har presenterat någon utredning eller kartläggning som styrker att samtliga leasingkontrakt kan redovisas som operationell leasing i årsredovisningen har vi inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den tillämpade redovisningen. Till följd av detta har vi inte kunnat avgöra om det hade varit nödvändigt med ändringar gällande redovisningen av leasingkontrakt i balansräkning, resultaträkning samt noter.

Sammanställda räkenskaper

Vid vår granskning av den sammanställda redovisningen har vi inte noterat några väsentliga avvikelser. Den sammanställda redovisningen omfattar AB Gotlandshem med dotterbolag samt Gotlands Energi. Enligt "Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper" i Standard för kommunal räkenskapsrevision krävs att

även de i kommunkoncernen ingående bolagen varit föremål för granskning för att det sakkunniga biträdet skall kunna formellt yttra sig över den sammanställda redovisningen. Då Gotlands Energi AB inte har varit föremål för granskning i samband med revisionen av regionen har vi inte kunnat genomföra vår granskning enligt "Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper" i Standard för kommunal räkenskapsrevision

Vi har även noterat nedanstående ej väsentliga avvikelser och noteringar:

Redovisning läkemedelsbidrag

Regionen har, i likhet med föregående år, klassificerat erhållet statsbidrag för läkemedel uppgående till 234 mnkr (223 mnkr) som verksamhetens intäkter. Bidraget ska enligt god redovisningssed redovisas som ett generellt statsbidrag. Detta medför ingen resultatpåverkan och påverkar inte heller mätningen av regionens måluppfyllnad, dock innebär hanteringen att verksamhetens intäkter är för högt redovisade med 223 mnkr och att generella statsbidrag är för lågt redovisade med motsvarande belopp. Regionen har i not 1 i årsredovisningen avseende verksamhetens intäkter lämnat en kommentartill avsteget. Regionens motivering till avsteget är att de anser att verksamhetens nettokostnader blir mer rättvisande genom denna redovisning. Då förfarandet inte har en väsentlig resultatpåverkan och felklassificeringen beskrivs öppet i not bedömer vi inte att avsteget som väsentligt för vår bedömning av räkenskaperna.

3.1.1 Bedömning

- Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats, med undantag av ovan punkter, i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av regionens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.
- Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.
- En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.
- Då revision av samtliga av de i sammanställda räkenskaperna ingående bolagen inte har genomförts har vi inte kunnat genomföra vår granskning enligt "Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper" i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vi kan därmed inte uttala oss om huruvida sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR

3.2 God ekonomisk hushållning

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Regionfullmäktige i Region Gotland har fastställt 18 mål varav 9 har följts upp som mål för god ekonomisk hushållning i årsredovisningen.

MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING 2023	MÅLUPPFYLLELSE
Alla som nyttjar Region Gotlands tjänster upplever att det är lätt att komma i kontakt med berörd verksamhet inom regionen.	Delvis uppfyllt ●
Alla som nyttjar Region Gotlands tjänster kan vara medskapande och blir respektfullt bemötta.	Delvis uppfyllt ●
Hög kvalitet och effektiva processer i verksamhet och tjänster säkras genom ständiga förbättringar, digitalisering, innovation och förnyelsespåring.	Delvis uppfyllt ●
Region Gotland präglas av en tillitsbaserad kultur.	I hög grad uppfyllt ●
Region Gotland lyckas kompetensförsörja genom aktivt och strategiskt arbete.	Delvis uppfyllt ●
Region Gotland är en hälsofrämjande organisation där det aktiva förebyggande arbetsmiljöarbetet är i fokus.	Delvis uppfyllt ●
Budgeterat resultat uppgår till minst 2 % av nettokostnaden.	Ej uppfyllt ●
Region Gotland har ett resultat som uppgår till minst 2 % av nettokostnaden.	Ej uppfyllt ●
Region Gotlands ekonomiska ställning stärks genom att soliditeten varje år förbättras och närmar sig 45 % vid mandatperiodens slut.	Ej uppfyllt ●

Måluppfyllelsen är generellt låg med endast 1 av de 9 målen som anses uppfyllt, 5 delvis uppfyllt medan samtliga tre finansiella mål inte uppnås.

3.2.1 Bedömning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet. Det innebär att resultatet inte är förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2023

3.3 Balanskravsresultat

Regionen ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat.

RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Region Gotland redovisar ett negativt balanskravsresultat med -136 mnkr. Av balanskravsutredningen som redovisas i årsredovisningen framgår att regionstyrelsen med hänvisning till synnerliga skäl inte avser att reglera underskottet. Detta innebär att regionens resultatutjämningsreserv (RUR) om 364,2 mnkr inte nyttjas.

De synnerliga skälen enligt Regionstyrelsens förslag är dels att den finansiella ställningen är stark, dels att pensionsavsättningen ökat kraftigt till följd av den höga inflationen.

Vi konstaterar inom ramen för vår granskning att regionens soliditet är positiv även vid beaktande av de pensioner som redovisas som ansvarsförbindelser samt att låneskulden är förhållandevis låg. Emellertid budgeterar regionen för kommande omfattande investeringar som kommer att behöva lånefinansieras vilket kommer att öka låneskulden och minska soliditeten samtidigt som ett budgeterat negativt balanskravsresultat för 2024 kommer att resultera i ytterligare minskad soliditet. Det utrymme som finns i soliditeten kan även vara överskattat givet regionens redovisning av leasingkontrakt (se avsnitt 3.1).

Vad gäller det synnerliga skälet att pensionsavsättningen ökat kraftigt till följd av inflationen kan vi konstatera att så är fallet men att dylika tillfälligt ökade kostnader och minskade resultat inte är ett synnerligt skäl att inte alls återställa underskottet utan skulle i stället kunna regleras genom nyttjande av RUR.

3.3.1 **Bedömning**

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Vår samlade bedömning är att regionens ekonomiska ställning i bokslut och budget inte ger stöd för att utgöra ett synnerligt skäl att inte återställa det negativa balanskravsresultatet med hänvisning till stark finansiell ställning.

Vi bedömer att de synnerliga skäl som åberopas i årsredovisningen, för att inte reglera det negativa balanskravsresultatet, inte är väl motiverade i förhållande till lagstiftning och förarbeten med tillhörande exempel och därmed beaktas inte kravet om god ekonomisk hushållning.

Datum som ovan

KPMG AB

Tomas Mathiesen

Auktoriserad revisor

Magnus Larsson

Certifierad kommunal revisor